

Uchwała nr 119/2015
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 15 stycznia 2015 r.

dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych oraz jednostek naukowych na pomoc materialną dla studentów i doktorantów

Po rozpatrzeniu na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 grudnia 2014 r. (pismo DBF.WPM.1201.4.2014.MK), projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych oraz jednostek naukowych na pomoc materialną dla studentów i doktorantów, Rada Główna stosownie do art. 45 ust.3 pkt. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 ze zm.), uchwała co następuje:

- 1) Rada wyraża ubolewanie z powodu przedłożenia projektu *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych oraz jednostek naukowych na pomoc materialną dla studentów i doktorantów* (dalej Rozporządzenie) do opinii z określeniem terminu nadsyłania uwag uniemożliwiającym jego należyte rozpatrzenie przez właściwe organy RGNiSW. i w kontekście daty jego wejścia w życie.
- 2) Przywołany w preambule projektu Rozporządzenia przepis Art. 96. Ust.2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (dalej: Ustawa) stanowi, że Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia „sposób podziału dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 7 i ust. 4 oraz art. 94a, biorąc pod uwagę w szczególności liczbę studentów i doktorantów, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz liczbę studentów i doktorantów, będących osobami niepełnosprawnymi”. W opinii Rady opiniowany projekt Rozporządzenia wykracza poza delegację ustawową, bowiem wprowadza podział uczelni: na uczelnie publiczne i niepubliczne. Natomiast Ustawa w identyczny sposób określa dotacje dla uczelni publicznych i niepublicznych. I w jednym i w drugim przypadku są to dotacje na "zadania związane z bezzwrotną pomocą materialną dla studentów w zakresie określonym w art. 173 ust. 1 oraz dla doktorantów w zakresie określonym w art. 199 ust. 1". Co więcej, w obu przypadkach ustawa przewiduje identyczne wytyczne przy wydawaniu przepisów wykonawczych (art. 96 ust. 1 pkt 2 Ustawy). Zgodnie z dyspozycją Ustawy minister ma określić sposób podziału dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 7 i ust. 4 oraz art. 94a, biorąc pod uwagę w szczególności liczbę studentów i doktorantów, w tym znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz liczbę studentów i doktorantów, będących osobami niepełnosprawnymi. I jest to jedyny przepis, który się do tej kwestii odnosi. Przepis ten nie daje żadnej podstawy ani do tego, aby ze środków przeznaczonych na pomoc materialną dla studentów i doktorantów wydzielać odrębne części dla uczelni

publicznych i niepublicznych ani też, żeby wprowadzać rozwiązania powodujące obniżenie wysokości otrzymanej dotacji.

- 3) Analiza przepisów Ustawy i porównanie ich z treścią projektu Rozporządzenia prowadzi do wniosku, że Ustawa nie daje podstaw do obniżenia dotacji, a tym bardziej nie ma powodu, żeby warunki obniżenia dotacji były inne dla uczelni publicznych a inne dla niepublicznych. Ustawa nie przewiduje bowiem możliwości wprowadzenia w przepisach wykonawczych ograniczenia prawa do otrzymania dotacji. Gdyby nawet hipotetycznie uznać, że wprowadzenie takich warunków obniżenia wysokości dotacji jest dopuszczalne, to wprowadzenie dla uczelni niepublicznych dopuszczalnego limitu środków, które mogą przejść na rok następny na poziomie 10% jest merytorycznie niewłaściwe jeśli się weźmie pod uwagę, iż zdecydowana większość świadczeń pomocy materialnej jest wypłacana przez 10 miesięcy. Przyjęta regulacja prowadzi do tego, że uczelnie niepubliczne mogą mieć "zapas" środków tylko na miesiąc styczeń.
- 4) Niezgodność przyjętych rozwiązań w projekcie Rozporządzenia z Ustawą jest tym bardziej oczywista, że art. 106a Ustawy określa, w jakich warunkach uczelnia niepubliczna traci prawo do dotacji. I w tym właśnie przepisie pojawia się tzw. dotacja kalkulacyjna.
- 5) Rada zwraca uwagę, że przepis art. 106a Ustawy nie uprawnia explicite ministra do określania wysokości dotacji kalkulacyjnej a jedynie do przekazania uczelni informacji o jej wysokości. Zdaniem Rady obecny zapis Ustawy w tej kwestii wymaga zmiany gdyż minister nie ma jednoznacznej delegacji do ustalania dotacji kalkulacyjnej. Być może jest to błąd w Ustawie, ale gdyby nawet tak było, to minister nie ma prawa do poprawiania i uzupełniania ustawy.
- 6) Zdaniem Rady rodzaje i zasady przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów są jednakowe dla studentów uczelni publicznych i niepublicznych (art. 173 i nast. Ustawy). Dlatego nierówne traktowanie dwóch grup uczelni, z punktu widzenia podziału dotacji na pomoc materialną, stanowi przejaw dyskryminacji studentów uczelni niepublicznych.
- 7) Z przepisów Rozporządzenia odnośnie „podziałów uzupełniających i korygujących”, których Ustawa nie przewiduje, wynika, że dysponenci części budżetu państwa, z których ta dotacja jest przyznawana, mogą wyodrębnić do 5% kwoty dotacji na takie podziały. Przepis ten nie określa żadnych kryteriów czy warunków, decydujących o wyodrębnieniu tych środków ani o ich podziale między uczelnie lub jednostki naukowe, pozostawiając zupełną dowolność w tym względzie. Kwestia ta wymaga rozważenia, tym bardziej, że z par. 3 ust. 3 projektu Rozporządzenia wynika, że minister będzie mógł dokonywać również zmniejszeń korygujących. I tu też nie wiadomo, kiedy i według jakich kryteriów. Kwota zmniejszeń zwiększy przy tym pulę przeznaczoną na zwiększenia korygujące. Przyjęte rozwiązanie jest niespójne z tym fragmentem uzasadnienia, w którym napisano że "głównym założeniem proponowanych rozwiązań jest dążenie do zwiększenia porównywalności w skali kraju poziomu wsparcia udzielonego studentom i doktorantom przez poszczególne

uczelnie i jednostki naukowe". Trzeba też uwzględnić, że z definicji poziom wsparcia dla studentów poszczególnych uczelni nie może być porównywalny, bo szczegółowe zasady przyznawania poszczególnych świadczeń ustalają same uczelnie na podstawie dość ogólnie sformułowanych wytycznych zawartych w ustawie.

Dostrzegając potrzebę podziału dotacji na 2015 r. i kierując się intencją nie utrudniania funkcjonowania uczelni oraz jednostek naukowych, Rada przyjmuje do wiadomości zaproponowane rozwiązania w projekcie Rozporządzenia. Jednocześnie jednak Rada wnioskuje niezwłoczne podjęcie prac nad jego zmianą z intencją przygotowania odpowiednich regulacji na kolejny rok budżetowy.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Jerzy Woźnicki